

פחד קטן ומקבץ גדול

מאת רב-סרן ב. טחן

מספר גורמים בהצטרפם יחדיו הופכים חייל ל- קלע. ואלו הם: אמונו בנשקו, הבנתו את חוקי הקליעה (לחיצת ההדק, המכון הנכון, הסמת הכיוון וכו'), תרגול (ללא-אש ובאש), מצב-גופני תקין וטוב. לאלה הריני מציע להוסיף: ההתגברות על "פחד-רעש-היריה".

מהו "פחד-רעש-היריה"?

אחד הפחדים הראשוניים באדם הוא הפחד מרעש. קול-רעש — ובעיקר כשהוא חטוף ובא לפתע — גורם לרתת של שרירי-הגוף (רבים משרירי-הגוף, ובהם שרירי העפעפים). פחד זה הוא פחד מלידה ומושרש הוא באדם כדאי-כך שתופעה של "רתת ומצמוץ" חלה בו לא רק כשהוא שומע רעש מהסוג הנ"ל, אלא אף כשהוא מצפה לשמוע רעש מעין-זה. נפץ-היריה גורם ליורה עזית קצרה של "רתת ומצמוץ". הצפיה ליריה אף-היא גורמת לכך. אנשים הנמצאים סמוך ליורה ומצפים ליריה לוקים אף הם בעזית כזו. וראה: פחד זה, אף שהוא פחד קטן, מביא את היורה למקבץ גדול. הנה אומר: כל הרוצה ליצור קלע טוב מן-הדין שיתן את דעתו על-כך, מה לעשות לחייל היורה שיתגבר על "פחד-רעש-היריה" ועל תוצאותיו — "עזית הרתת והמצמוץ" הבאה עם הלחיצה על ההדק, או זמן קצר לפניה.

אולי מטוח "יבש"?

מנסים להתגבר על תקלה זו ע"י תרגול היורה במטוח "יבש" בטרם יירה במטוח-שלא-שחיה. ו- הוכח: במטוח "יבש" לא חלה ביוורה תופעת ה"רתת והמצמוץ". הסיבה לכך בידיעתו-מראש של היורה כי הפעם לא ישמע קול-נפץ. אולם, אותו יורה עצמו, בעברו למטוח באש-ממש, מתעותות אצבעו-תיו והוא לוחץ על ההדק בחטיפה וכן מרתתים שרירי לחייו, גבותיו ועפעפיו והוא עוצם עיניים ברגע הלחיצה, או זמן קצר לפני-כן.

אכן, מתפקידו של החונך להבחין אז בכך ולהעיר ליורה על הליקוי. וזו צרה: החונך עצמו, בהיותו מצפה ליריה, לוקה אף-הוא בעזית של "רתת ומצמוץ" וכוח-הבחנתו פג — או לפחות יורד. מסתבר, איפוא, שלא מטוח-באש-שחיה ולא מטוח

"יבש" מחנכים את היורה להתגבר על ה"רתת וה- מצמוץ"; וכן מתברר שבשניהם אין ביכולת החונך לסייע ליורה במידה כזו שיוכל להתגבר על התופעה. "מטוח-הפתעה" כיצד?

בצבא ארה"ב ניסו לפתור את בעיית "פחד-רעש-היריה" ע"י "מטוח-הפתעה" — ונוכחתי לדעת כי בכך אף הצליחו להפחית במידה רבה את ה"רתת והמצמוץ".

בחיפוש אחר אופן-הדרכה שיגרום לחניך להשר-תלט על עצמו, מן-הראוי לקבוע כהנחה: לעומת האמוציה (הרגש החזק) של "פחד-רעש-היריה" יש להציג איוז אמוציה אחרת, שהיא אשר תיצור משקל-נגדי שיכסן את היורה מלתת מבע חיצוני (רתת ומצמוץ) להתרגשותו.

ב"מטוח-הפתעה" מוצג, מול "פחד-רעש-היריה", ה"פחד-להיות-מגוחך".

וזהו סדר "מטוח-הפתעה":

1. לפקודה "בזמנכם-אתם, אש!" — פותח היורה את הברית ומפנה את ראשו שמאלה.
2. החונך לוקח כדור ועושה אחת משתי הפעולות דלקמן: —
 - א. הוא מכניס לבית-הבליעה וסוגר את הברית; או
 - ב. הוא מכניס לבית-הבליעה ומוציאו מיד וסוגר את הברית.

כתוצאה מפעולה א' יימצא הרובה כשכדור בבית-הבליעה, וכשילחץ היורה על ההדק — תתהוו יריה; כתוצאה מפעולה ב' יימצא הרובה ריק, וכשילחץ היורה על ההדק — תישמע נקישת הנוקר בלבד. במשך המטוח בשנית וחוזרת פעולה זו כ-20

בו. החונך יודע באיזו מן הלחיצות יקרה הדבר. הוא "מצפה", כביכול, לתפסו בקלקלתו. היורה עושה מאמץ רב לבל יהיה מגוחך. הוא מאמץ את כל כוח רצונו כדי לשלוט על עצביו ושריריו. בחלק ניכר מהמקרים הוא מצליח. לאט-לאט מתרגל היורה לירות במטוח באש-חיה כאילו היה זה מטוח "יבש".

הזמנה

מפקדי יחידות מוזמנים בואו לנסות את השיטה המוצעת — ולמסור מעל דפי "מערכות" על תוצאות הניסוי.

פעם. ב-5 מהן מוכנס כדור ונורה לעבר המטרה. ב-15 פעמים נשאר הרובה ריק ונשמעת נקישת הנוקר. היורה אינו יודע מתי יירה כדור ומתי תישמע נקישת בלבד.

מה משיגים בכך?

היורה יודע שב-15 מתוך עשרים פעמים עלול להיווצר מצב כזה: הוא ילחץ על ההדק, הוא ילקה ב"רמת ומצמוץ" — ותישמע נקישת הנוקר בלבד. הוא ימצא במצב מגוחך. שריריו התכווצו, פניו נעוו — וכל זה על-לא-דבר. לידו שוכב החונך ומסתכל

להלן שלוש רשימות כתובות ע"י שלושה קציני-מילואים, והדנות בצורך לעשות יותר למען שיפור רמת הקליעה.

א. שתי הצעות להעלאת רמת הקליעה

הצעה א: שינוי שיטת הסימון

לא אחת שמעתי רבים הטוענים אחר מטוח, כי את התוצאות הגרועות שהשיגו יש לזקוף על חשבון הסמנים בתומת-המפגע, שבסימונם הלקוי הביאו לידי עצבנות וחוסר ברתון אשר פגמה ביכולתם האמיתית. אין ספק כי גם לגורמים אחרים (אימון לקוי, עיפות וכו') חלק בהפחתת הישגיהם. אך נראה לי על-אף-הכל כי יש מידה מסוימת של אמת בטענה הנ"ל. שכן כל מי שנוכח אי פעם ליד חומת מפגע האויר מן הסתם לשיח מעין זה:

"איך מסמנים תיכון?"

"מדוע אינך מסמן את התנועות, היטב?"

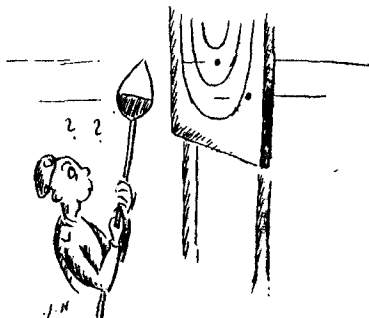
"חיצון — זה סיבוב, או הרמה והורדה?" — שיה המוכיח את חוסר בקיאותם של המסמנים בסימנים.

כן היה שם לב כי "חולשה" להם למסמנים להחליף פגיעה בתיכון בסימון פגיעה בחיצון וכי קשה לעתים להבדיל בין תנועות-הסימון עצמן לבין רעידה טבעית של יד המסמן.

אפשר כמובן, להאשים את המסמנים ומפקדיהם ברמת סימון לקויה, אך סבורני ששורש המכשלה הוא בעצם שיטת הסימון:

שיטת הסימון המקובלת עתה — היא שיטת התנועות המוסכמות (מטולטלת, סיבוב, וכו') — ולקויה בכך שהיא מחייבת הסברה ותרגול ממושכים לזיכרון ולמסמנים כאחד. הדברים אמורים לא רק לגבי מתאמנים טירונים, אלא, גם לגבי מקרה בו המתאמנים הם ותיקים — אך שנעדרו משרי המטוחים תקופה ארוכה.

הרע שבדבר הוא שגם אם עומד המסמן מיד על טעותו ומתקנה — שוב אינו יכול לשחרר את היורה מן המתניות שבאה לו עקב הטעות, מאבדן אמונו במסמן, ומהלך-רוח, בו כל חשק ורצון להמשיך בקליעה הולך וגמגם.

אני מציע להחליף את שיטת הסימון באופן שהסימון יהיה מבוסס לא על תנועות אלא על צבעים, שיטה שתביא — לדעתי — להקלה ניכרת.

הפגיעות יסומנו על-ידי ארבעה צבעי יסוד: — אדום — בול; שחור — תיכון; כחול — פנימי; לבן — חיצון.

לוחית-הסימון העשויה והצבועה שחור-לבן, שנועדה רק לסימון פגיעה בבול — תוחלף בארבע לוחיות-פה, שכל אחת מהן תהא בעלת צבע אחר, או בשתי לוחיות, כל אחת בעלת שני צבעים — צבע מכל צד.

הלוחיות לא תהיינה צמודות-קבע למוט הסימון — כלוחית המקובלת כיום, אלא, אפשר יהיה להצמידן ולהסירן ממנו ובמהירות בעזרת מתקן הצמוד-פשוט.

על כל לוח יש להדפיס את פרושה, וזה כדי למנוע את המסמן מלטעות.

סימון הפגיעה יעשה ע"י הרמת מוט הסימון עם לוחית הצבע המתאים, שתסתרים בהצבעה מדויקת על מקום הפגיעה.